

Realizacja zadań PSP w zakresie kontroli działań zapobiegających poważnym awariom przemysłowym – wybrane aspekty

**KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**

TYTUŁEM WSTĘPU – PODSAWY PRAWNE

Dyrektywa SEVESO II tzw. *COMAH*, wprowadziła w Unii Europejskiej wymagania bezpieczeństwa z zakresu zapobiegania poważnym awariom przemysłowym i ograniczania ich skutków.

Implementacji zapisów Dyrektywy SEVESO II dokonano w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.) w TYTULE IV – POWAŻNE AWARIE.

Ponadto Państwowa Straż Pożarna prowadzi czynności kontrolno rozpoznawcze w zakładach dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na podstawie poniższych przepisów:

- art. 23 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2006 r. Nr 96, poz. 667, z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno – rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną (Dz. U. Nr 225, poz. 1934),

TYTUŁEM WSTĘPU – PODSTAWY PRAWNE ^{cd}

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 58),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu informacji wymaganych do podania do publicznej wiadomości przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 78, poz. 712),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 maja 2003 r. w sprawie wymagań, jakim powinien odpowiadać raport o bezpieczeństwie zakładu o dużym ryzyku (Dz. U. Nr 104, poz. 970 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2003 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać palny operacyjno-ratownicze (Dz. U. Nr 131, poz. 1219 z późn. zm.).

TYTUŁEM WSTĘPU – PAP, ZAKŁAD

Według ustawy Prawo Ochrony Środowiska **poważna awaria przemysłowa** to zdarzenie (w zakładzie), w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie:

- procesu przemysłowego,
- magazynowania lub
- transportu,
- w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem

Zgodnie z tą samą wykładnią jako **zakład** - rozumie się jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami.

PROWADZENIE CZYNNOŚCI KONTROLNO-ROZPOZNAWCZYCH

Celem przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych jest:

- rozpoznanie zagrożeń,
- realizacja nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych,
- przygotowanie do działań ratowniczych.

Czynności kontrolne przeprowadza się **na podstawie**:

- rocznego planu czynności kontrolno-rozpoznawczych,
- zgłoszenia zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia pap,
- zlecenia starosty,
- polecenia sądu, prokuratora lub Najwyższej Izby Kontroli,
- zgłoszenia obiektu, dla którego przepisy wymagają wydania opinii przez PSP,
- zawiadomienie wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o stwierdzeniu zagrożenia życia lub zdrowia, niebezpieczeństwa powstania szkód majątkowych w znacznych rozmiarach lub naruszenia środowiska,
- wystąpienia istotnych nowych okoliczności w zakresie stanu bezpieczeństwa.

PROWADZENIE CZYNNOŚCI KONTROLNO-ROZPOZNAWCZYCH

Do **zakresu** prowadzonych czynności kontrolno-rozpoznawczych należą:

- kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych,
- ocena zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej rozwiązań technicznych zastosowanych w obiekcie budowlanym,
- ocena zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym,
- ustalenie spełnienia wymogów bezpieczeństwa w zakładzie stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
- rozpoznawanie możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej,
- rozpoznawanie innych miejscowych zagrożeń,
- wstępne ustalanie nieprawidłowości, które przyczyniły się do powstania pożaru oraz okoliczności jego rozprzestrzeniania się,
- zbieranie informacji niezbędnych do wykonania analizy poważnej awarii przemysłowej i formułowanie zaleceń dla prowadzącego zakład.

PROWADZENIE CZYNNOŚCI KONTROLNO-ROZPOZNAWCZYCH

Właściwy organ Państwowej Straży Pożarnej, w ramach czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych co najmniej raz w roku w zakładzie stwarzającym zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej, ustala spełnienie wymogów bezpieczeństwa, a w szczególności czy:

- podjęto środki zapobiegające wystąpieniu awarii przemysłowej;
- zapewniono wystarczające środki ograniczające skutki awarii przemysłowej

w zakładzie i poza jego granicami, uwzględniając skutki transgraniczne;

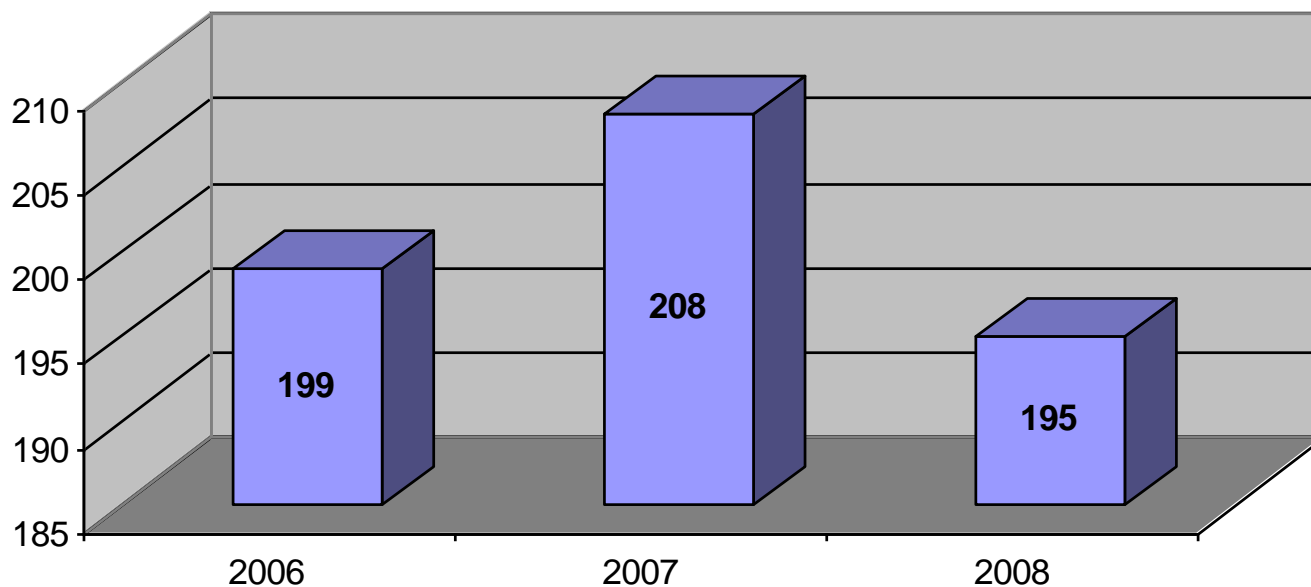
- dane zawarte w dokumentach, o których mowa w ustawie, takich jak:
  - zgłoszenie zakładu o zwiększonym ryzyku lub dużym ryzyku,
  - program zapobiegania awariom,
  - raport o bezpieczeństwie,
  - wewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy,
  - informacje niezbędne do opracowania zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego, przedkładane właściwym organom Państwowej Straży Pożarnej – są rzetelne i odzwierciedlają stan bezpieczeństwa

ZAKŁADY STWARZAJĄCE ZAGROŻENIE WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ

Stan na 31grudnia 2008 r.

Liczba ZZR w latach 2006-2008

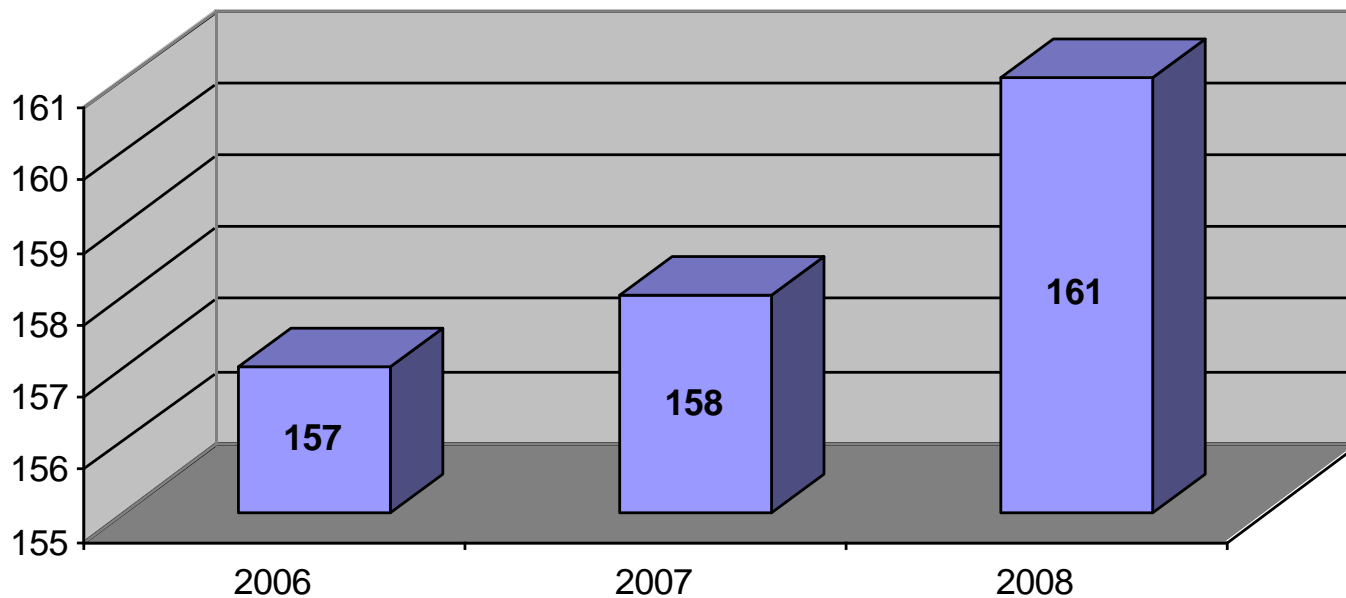

ZAKŁADY STWARZAJĄCE ZAGROŻENIE WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ

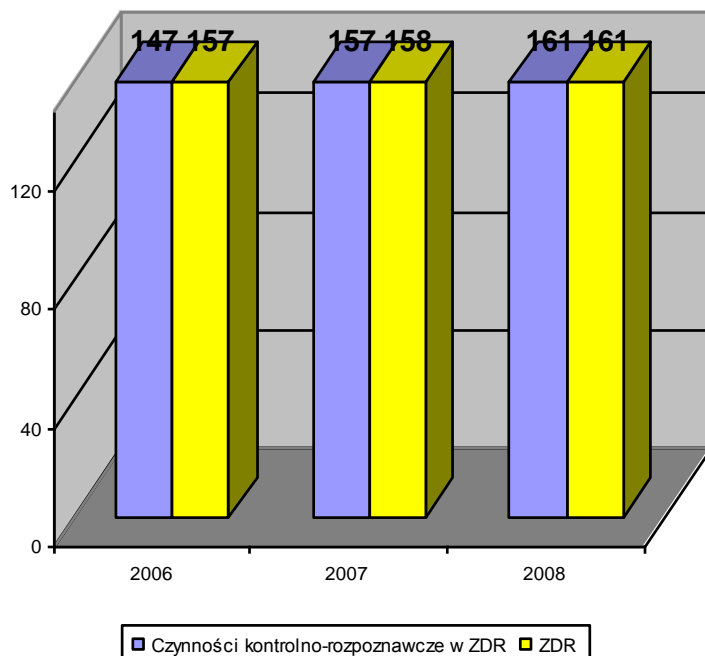
Stan na 31grudnia 2008 r.

Liczba ZDR w latach 2006-2008

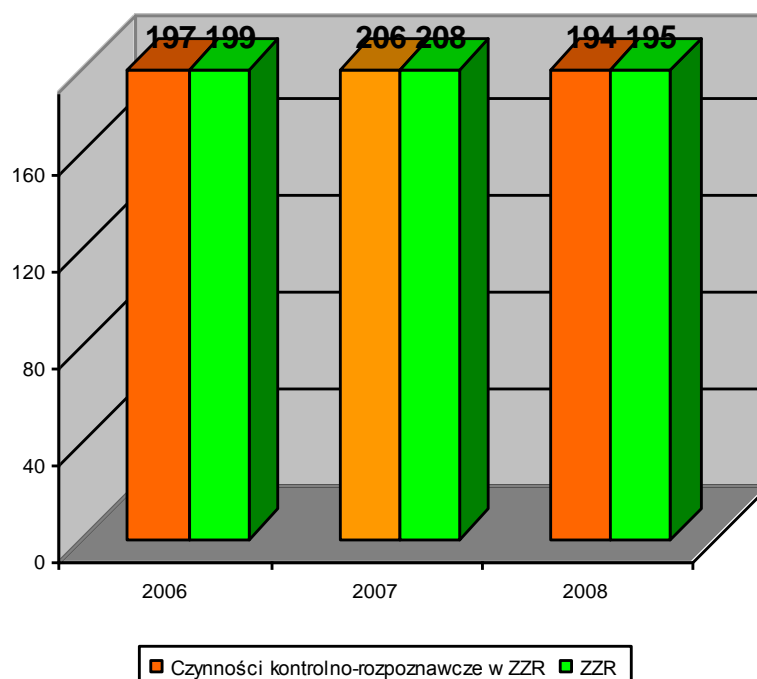

LICZBA CZYNNOŚCI KONTROLNO-ROZPOZNAWCZYCH

Czynności kontrolno-rozpoznawcze w ZDR

Czynności kontrolno rozpoznawcze w ZZR

WYNIKI CZYNNOŚCI KONTROLNO-ROZPOZNAWCZYCH

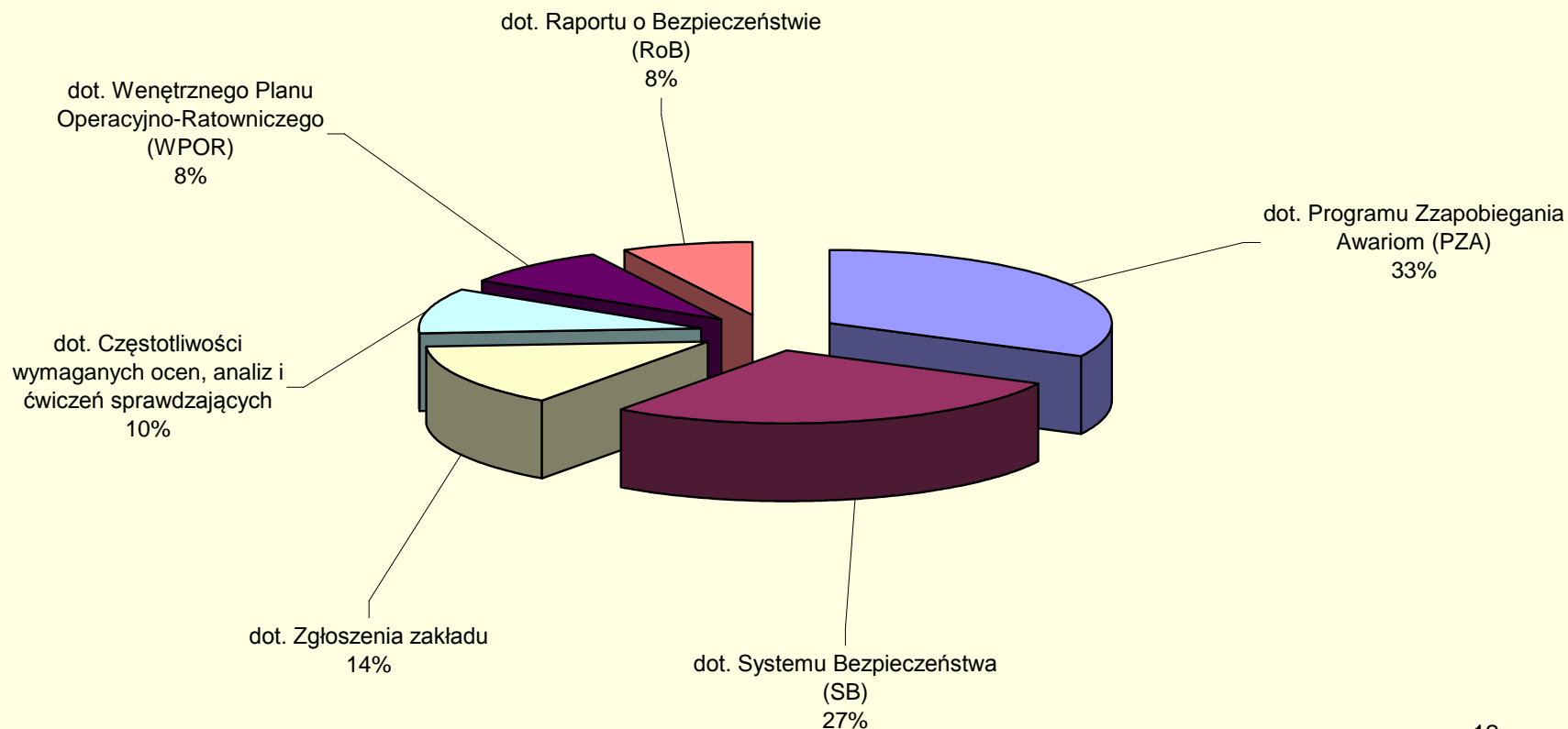

W Polsce w 2008 pion kontrolno-rozpoznawczy przeprowadził **355** kontroli, podczas których, w **135 zakładach** ujawniono nieprawidłowości, dotyczące w szczególności:

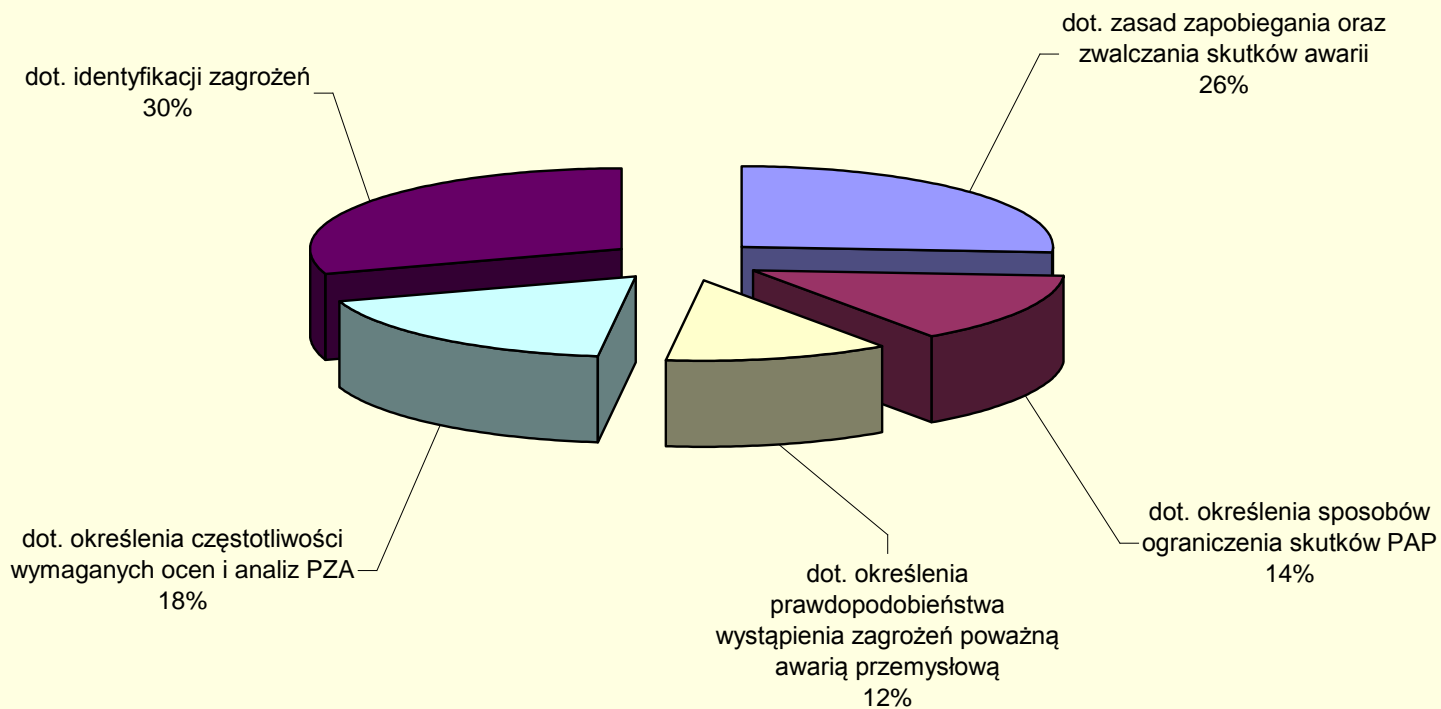
NIEPRAWIDŁOWOŚCI

Struktura nieprawidłowości z zakresu zapobiegania PAP w kontrolowanych zakładach stwarzających zagrożenie dla ludzi i środowiska (stan na dzień 31.12.2008 r.)

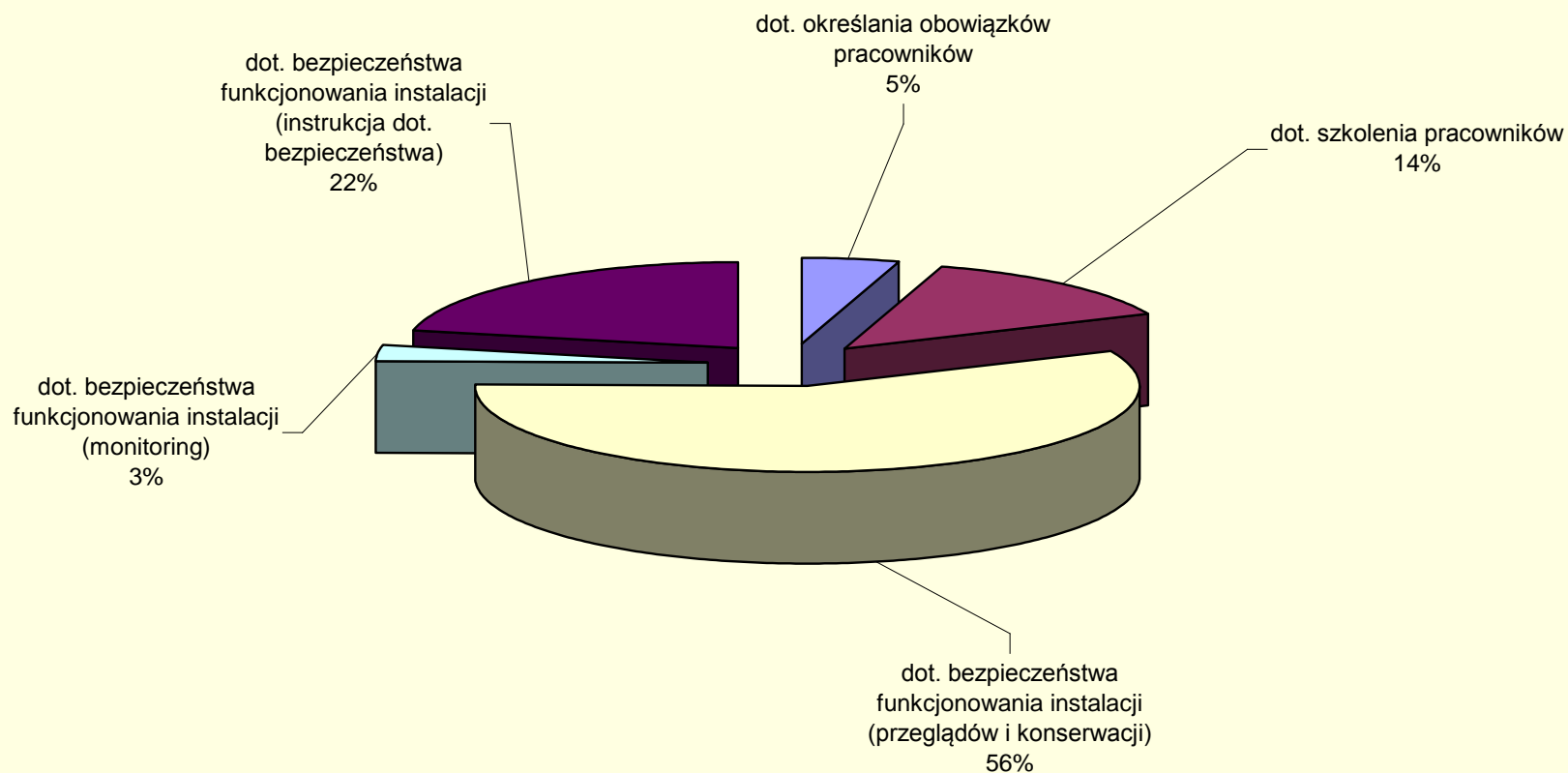
NIEPRAWIDŁOWOŚCI

Nieprawidłowości dot. Programu Zapobiegania Awariom (PZA)

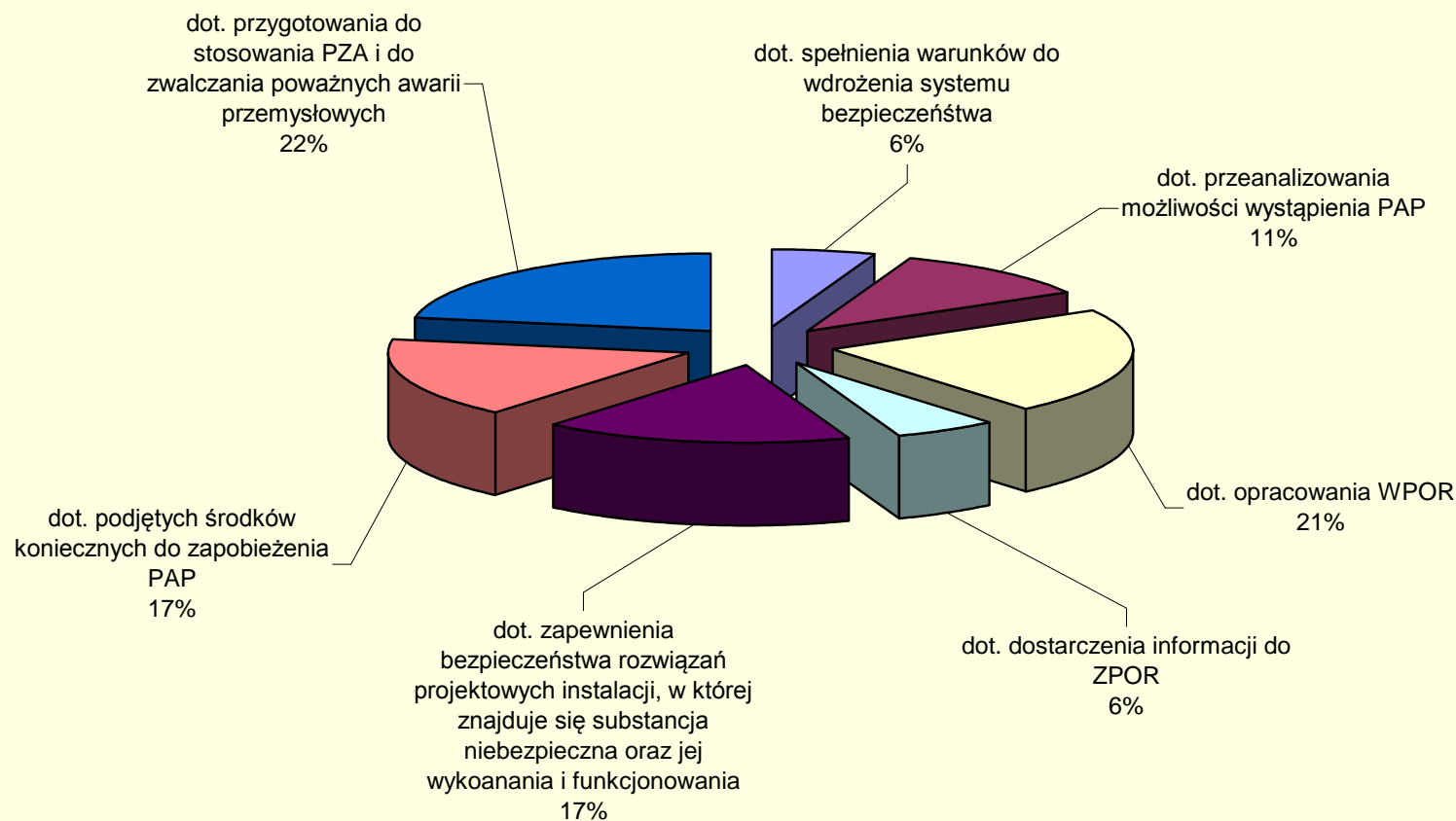
NIEPRAWIDŁOWOŚCI

Nieprawidłowości dot. Systemu Bezpieczeństwa (SB)

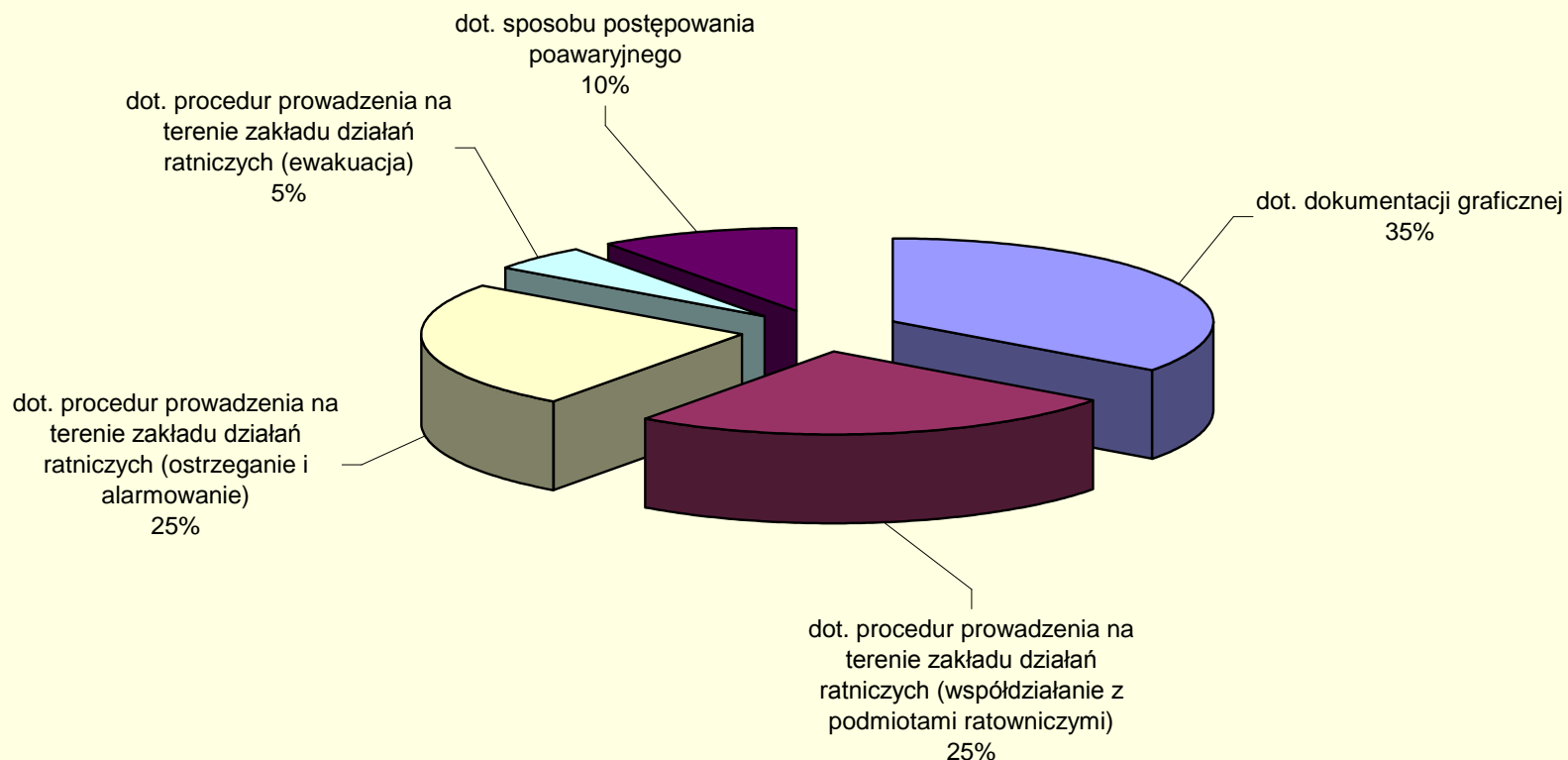
NIEPRAWIDŁOWOŚCI

Nieprawidłowości dot. Raportu o Bezpieczeństwie (RoB)

NIEPRAWIDŁOWOŚCI

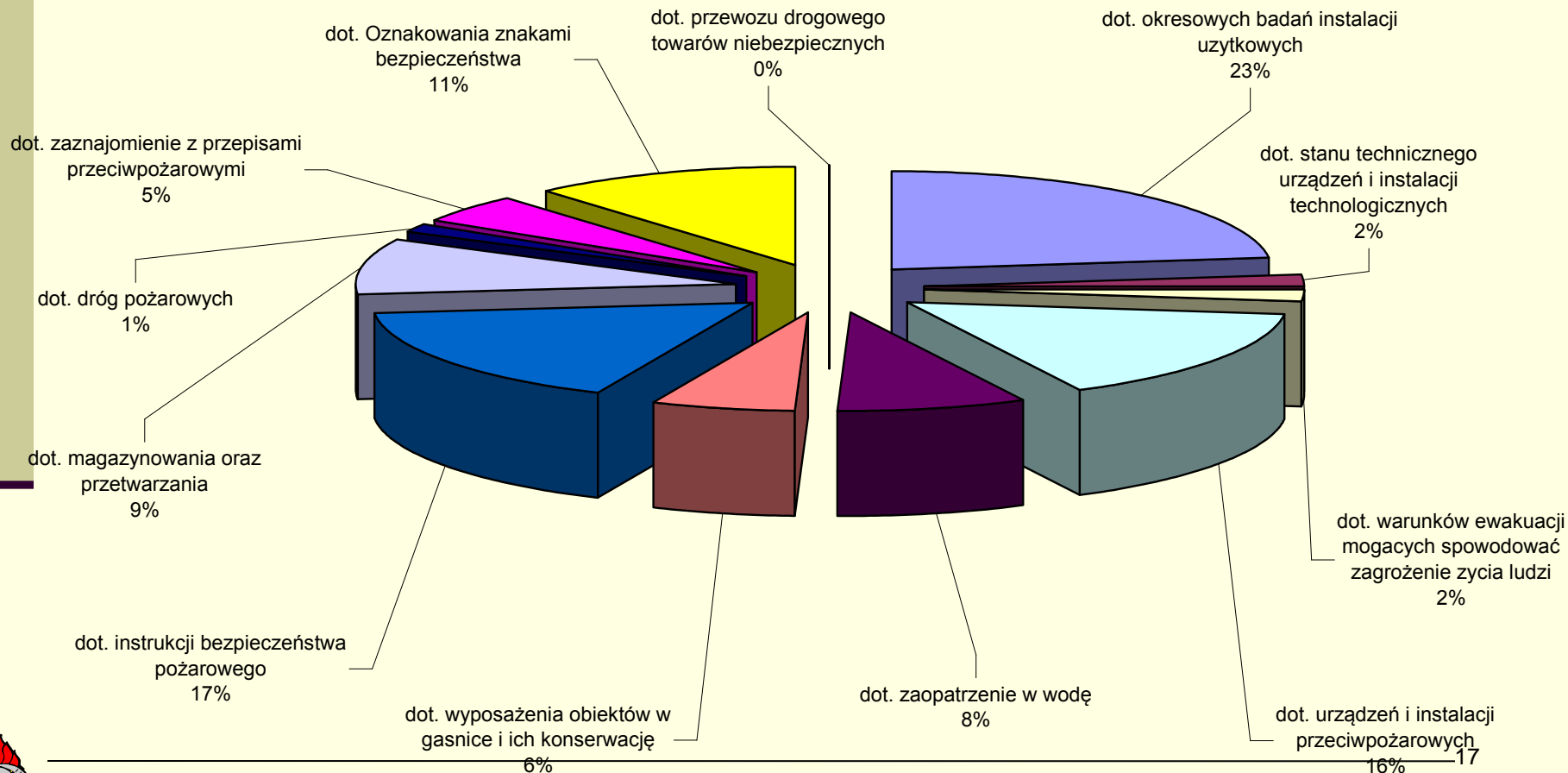
Nieprawidłowości dot. Wewnętrznego Planu Operacyjno-Ratowniczego (WPOR)

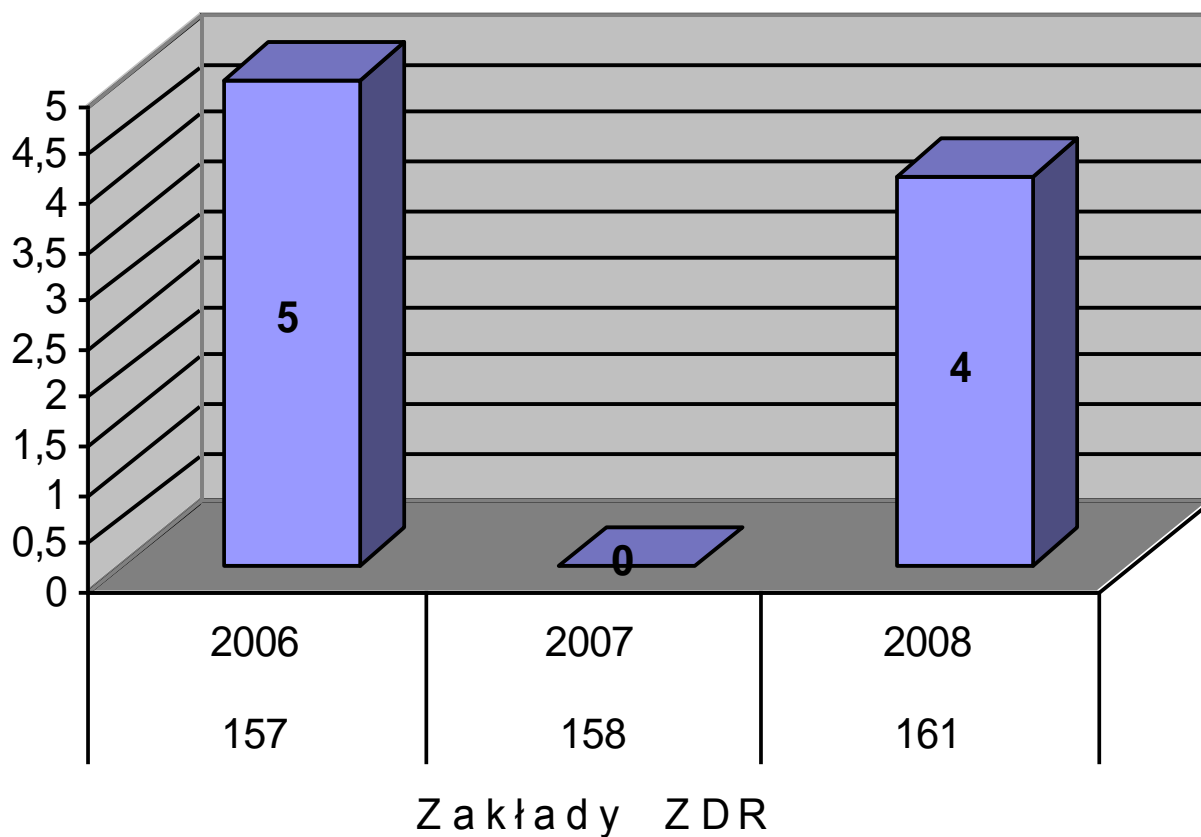

NIEPRAWIDŁOWOŚCI

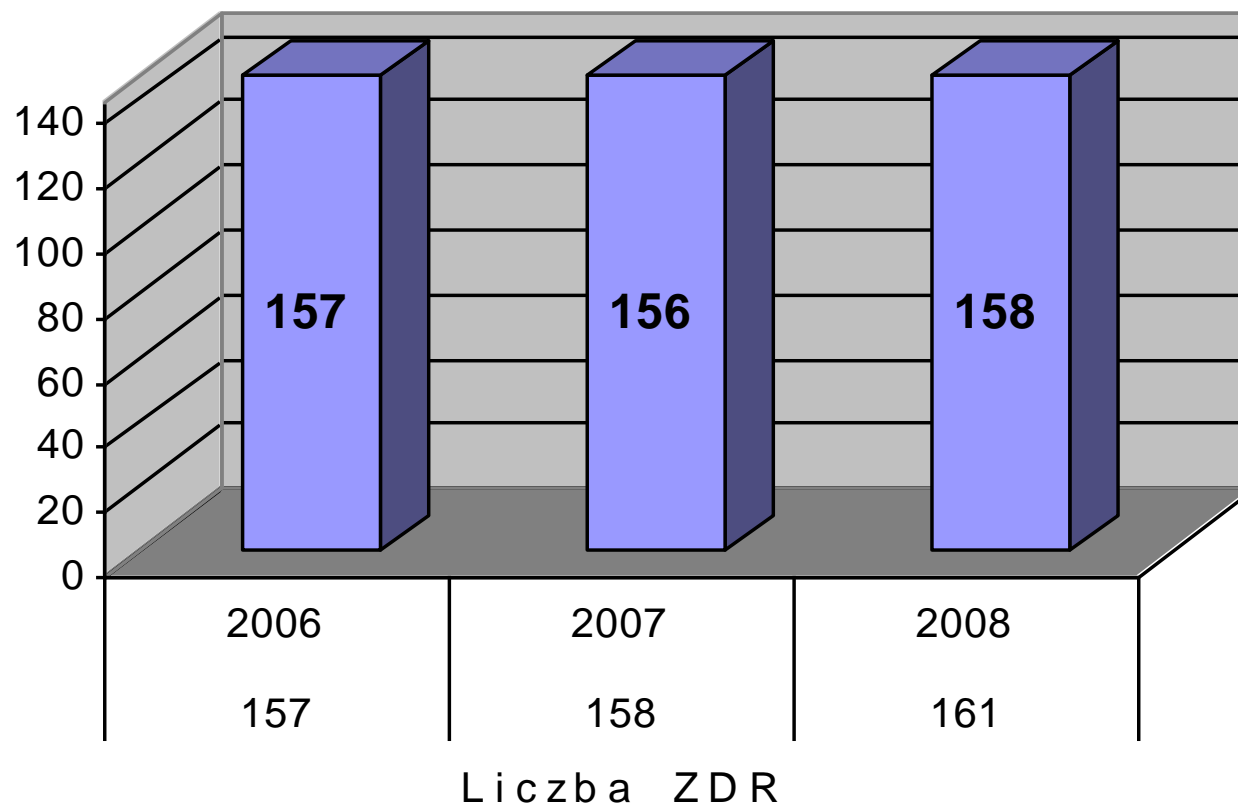
Struktura nieprawidłowości z zakresu ochrony przeciwpożarowej w kontrolowanych zakładach stwarzających zagrożenie dla ludzi i środowiska (stan na dzień 31.12.2008 r.)

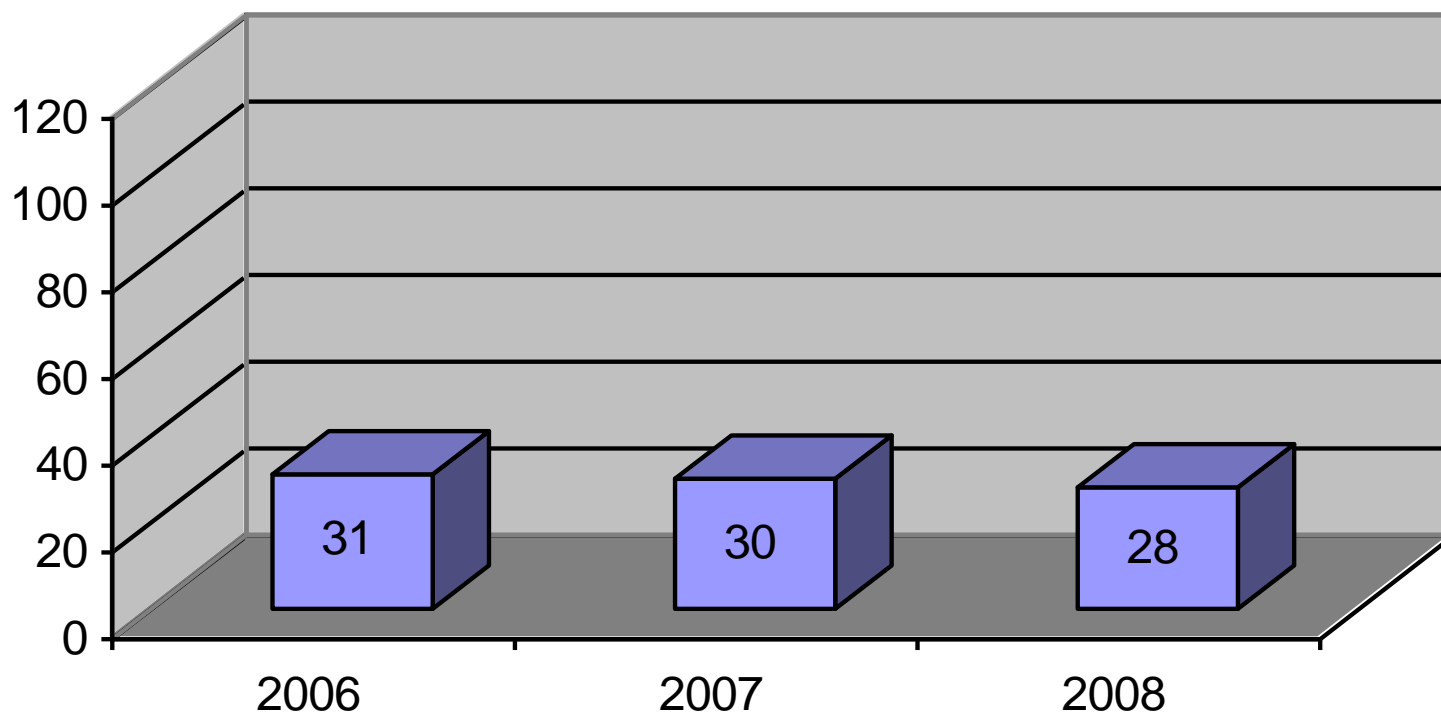
Zakłady, które nie przedłożyły raportu o bezpieczeństwie

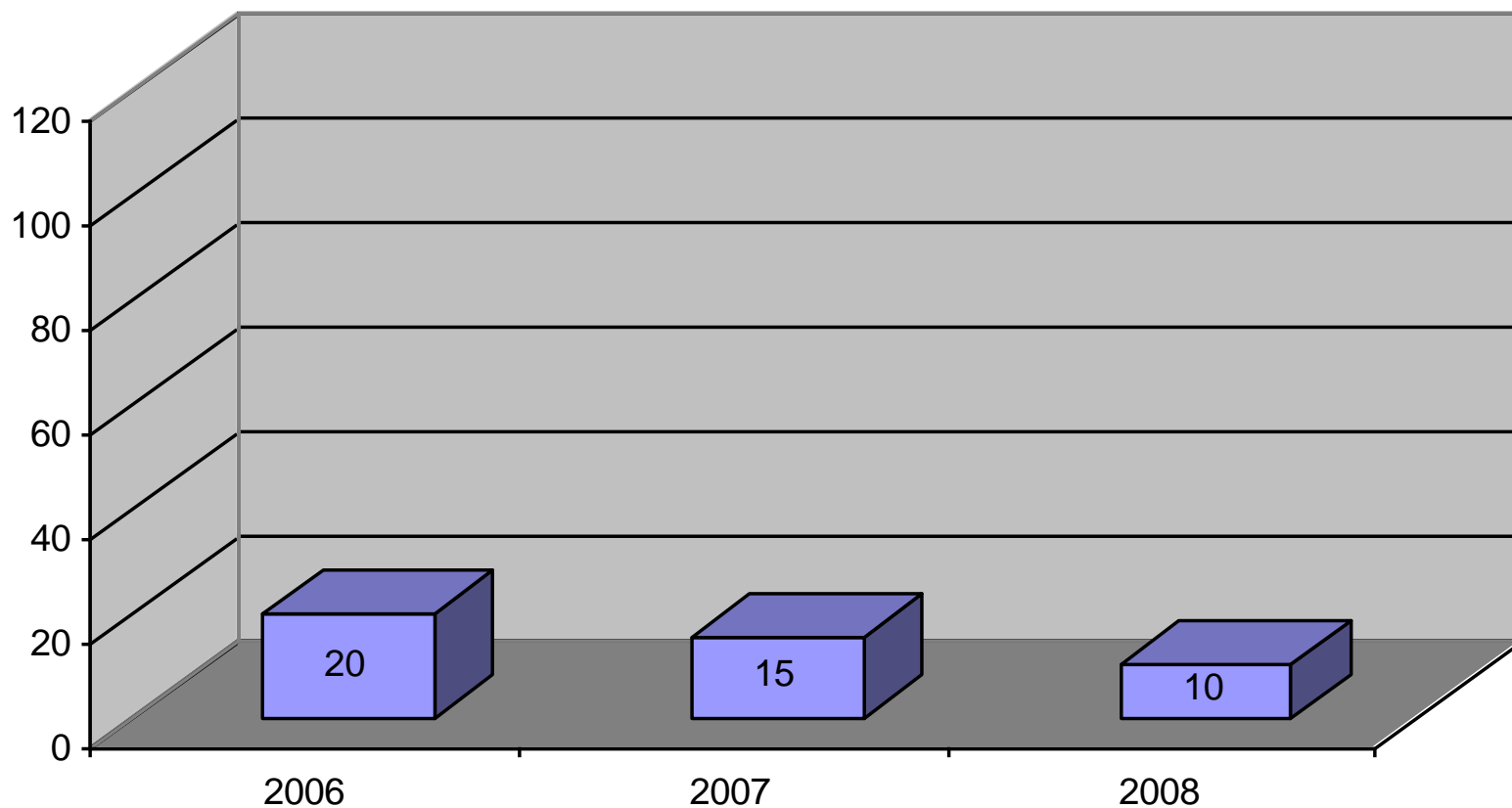
Zakłady posiadające wewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy

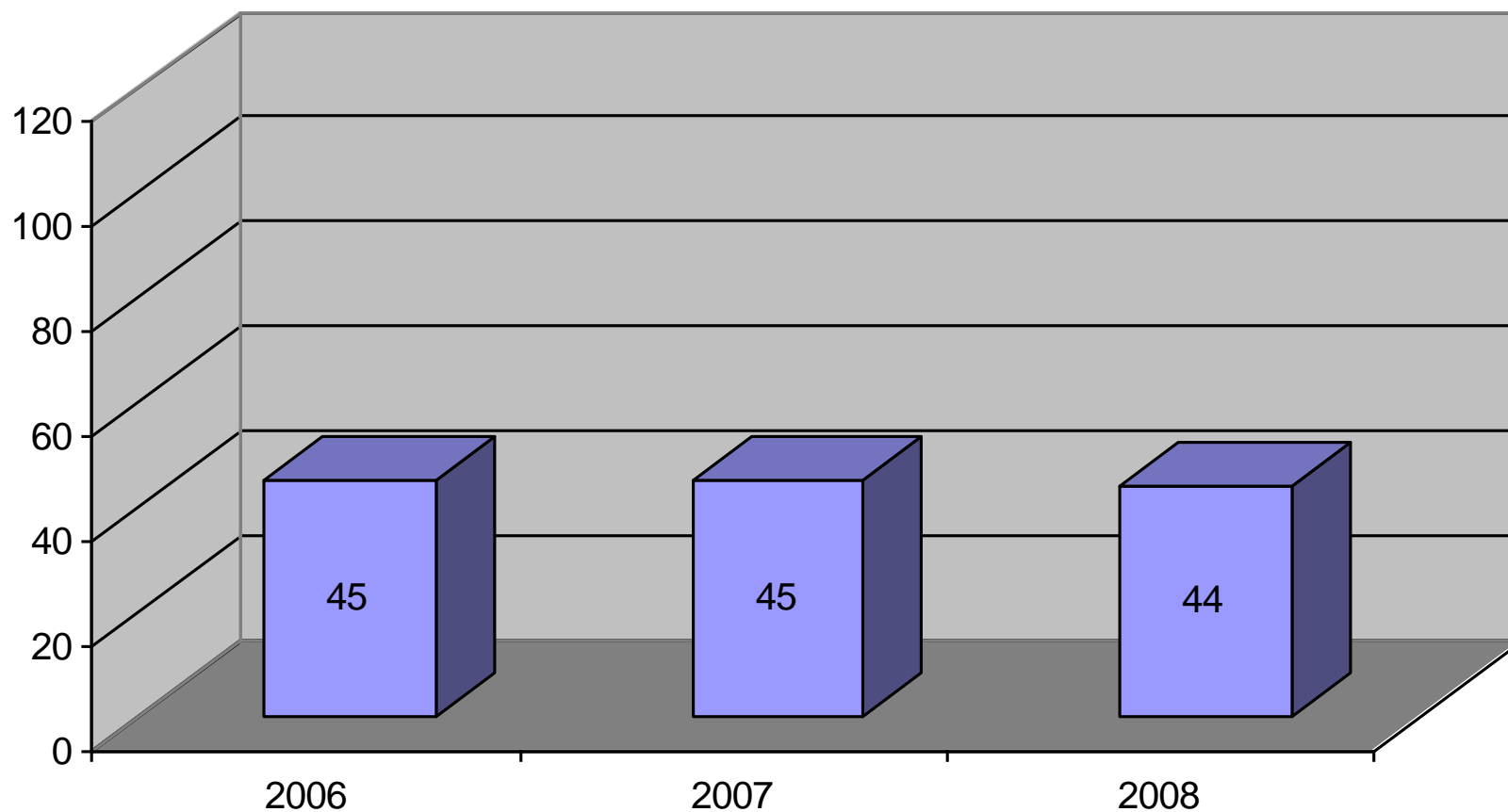
Liczba ZDR, w przypadku których odstąpiono od opracowania ZPOR

Liczba ZDR, dla których pomimo wymagania nie sporządzono jeszcze ZPOR

Liczba przeprowadzonych analiz i ćwiczeń z realizacji ZPOR

WNIOSKI

W zakresie realizacji przez Państwową Straż Pożarną zadań dotyczących kontroli działań zapobiegających poważnym awariom przemysłowym należy stwierdzić, że obowiązki te są konsekwentnie wypełniane. Z wyjątkiem kilku stwierdzonych uchybień w działaniach komend PSP w zakresie przede wszystkim opóźnień w sporządzaniu zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych oraz procedur uznawania zakładów przemysłowych jako ZZR lub ZDR, pozostałe obowiązki realizowane są w sposób należyty.

WNIOSKI

Uchybienia związane z uznawaniem i tym samym wykazywaniem zakładów przemysłowych jako ZZR i ZDR wynikały z niejednolitego w skali całego kraju stosowania procedur dotyczących określania momentu umieszczania zakładu stwarzającego ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w wykazie. W związku z tym ustalono, że zakład powinien być umieszczany w wykazie zakładów SEVESO II, z chwilą jego zgłoszenia do właściwego organu PSP (zakład istniejący).

WNIOSKI

Pomimo faktu, iż liczba zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zmienia się w kolejnych latach, liczba usterek ulega spadkowi, co może świadczyć o coraz większej efektywności czynności kontrolno-rozpoznawczych prowadzonych przez komendy Państwowej Straży Pożarnej, a także świadomości właścicieli i/lub zarządzających tymi obiektami o konieczności przestrzegania przepisów w zakresie zapobiegania poważnym awariom przemysłowym oraz przepisów przeciwpożarowych.

WNIOSKI

Najczęściej stosowaną formą egzekwowania usunięcia nieprawidłowości w zakresie przepisów przeciwpożarowych w tych zakładach były decyzje administracyjne.

WNIOSKI

Niestety w dalszym ciągu występują jednak liczne nieprawidłowości wpływające niekorzystnie na stan bezpieczeństwa tych obiektów, w tym dotyczące przede wszystkim braku okresowych badań instalacji użytkowych, instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz urządzeń i instalacji przeciwpożarowych.

Ponieważ powyższe nieprawidłowości w znacznej mierze dotyczą kwestii organizacyjnych należy stwierdzić, że nie wszyscy prowadzący zakłady przywiązują dostateczną uwagę do kwestii prawidłowego funkcjonowania zakładowych systemów bezpieczeństwa.

WNIOSKI

Należy pamiętać, że poważa awaria to najczęściej nie skutek kataklizmu a efekt ciągu, z pozoru drobnych, zaniedbań.

Brak dbałości o przeglądy okresowe i konserwacje instalacji oraz nieprawidłowości w zakresie instrukcji bezpieczeństwa to grzechy główne wspomnianych zaniedbań.

W związku z powyższym potrzebne jest podejmowanie systematycznych i wielowymiarowych działań zmierzających do poprawy kultury bezpieczeństwa w naszym kraju.

DZIEKUJĘ ZA UWAGĘ !!!

**KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**